

YERELDE SİYASAL KATILIM YOLLARINDAN BİRİ OLARAK GENÇLİK KOLLARI: KAYSERİ ÖRNEĞİ^{1 2}

Kafkas Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi
KAÜİBFD
Cilt, 13, Sayı 26, 2022
ISSN: 1309 – 4289
E – ISSN: 2149-9136

Makale Gönderim Tarihi: 14.04.2022

Yayına Kabul Tarihi: 30.09.2022

Damla MURSÜL

Dr. Öğr. Üyesi

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi,
Kayseri, Türkiye
dkabakusak@nny.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1445-5693

Havva KORKUSUZ

Bağımsız Araştırmacı

Kayseri, Türkiye
havva.krksz38@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7271-9108

ÖZ

Çalışma, siyasal katılım mekanizmaları arasında yer alan dinamik bir oluşum olarak gençlik kollarını Kayseri özelinde ele almaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenleri arasında yer alan fenomenolojik yaklaşım benimsenerek gençlik kolları temsilcilerinin siyasal katılıma dair tecrübe ve izlenimlerinden faydalanılması yoluna gidilmiştir; siyasete katılım olgusu, amaçlı örneklem yöntemi doğrultusunda en fazla oyu alarak yerel ve ulusal düzeyde Kayseri'yi temsil eden dört siyasal parti çerçevesinde derinlemesine irdelenmeye çalışılmıştır. Katılımcılarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış, görüşme notları gençlik kollarına özgü düzenlemelerin yer aldığı parti tüzükleri ve gençlik kolları yönetmeliklerinin belge incelemeleriyle birlikte değerlendirilmiştir. Ele alınan siyasal partilerin gençlik kollarını önemsedikleri ve yakın ilişki içerisinde oldukları, ayrıca toplumda gençlerin siyasete ilgisiz olduğu yönündeki genel kanının aksine düşüncelerini eyleme dönüştürme konusunda çekimser oldukları, kendine özgü katılım biçimleri geliştirdikleri ya da farklı gerekçelerle katılım gösterdikleri yönünde sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Siyasal katılım, yerel siyaset, gençlik kolları

JEL Kodları: D72, D73, J13

Alan: Siyaset bilimi ve kamu yönetimi

Türü: Araştırma

DOI: 10.36543/kauiibfd.2022.044

Atıfta bulunmak için: Mursül, D. & Korkusuz, H. (2022). Yerelde siyasal katılım yollarından biri olarak gençlik kolları: Kayseri örneği. *KAÜİBFD*, 13(26), 1069-1092.

¹ İlgili çalışmanın etik kurallara uygunluğu beyan edilmiştir.

² Çalışma, 1919B011803050 numaralı proje kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

YOUTH BRANCHES AS ONE OF THE WAYS OF LOCAL POLITICAL PARTICIPATION: CASE OF KAYSERI

Kafkas University
Economics and Administrative
Sciences Faculty
KAUJEASF
Vol. 13, Issue 26, 2022
ISSN: 1309 – 4289
E – ISSN: 2149-9136

Article Submission Date: 14.04.2022

Accepted Date: 30.09.2022

Damla MURSÜL

Asst. Prof. Dr.

Nuh Naci Yazgan University

Faculty of Economics and

Administrative Sciences,

Kayseri, Türkiye

dkabakusak@nny.edu.tr

ORCID ID: 0000-0002-1445-5693

Havva KORKUSUZ

Independent Researcher

Kayseri, Türkiye

havva.krksz38@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-7271-9108

ABSTRACT

The study deals with the youth branches in Kayseri as a dynamic formation among the mechanisms of participation. In the study, the phenomenological approach, which is among the qualitative research designs, is adopted and the experiences and impressions of representatives of the youth branches on political participation are used. The phenomenon of political participation has been tried to be examined in depth within the framework of for political parties, which get the most votes and represent Kayseri at the local and national levels, determined by purposive sampling method. Semi-structured interviews were held with the participants, and the interview notes are evaluated with the document reviews of the party bylaw and youth branch regulations. It has been concluded that the political parties care the youth branches and are in close relationship with them; besides, contrary to the general belief that young people are unconcerned about the politics, they are reluctant to turn their thoughts into action and develop their own forms of participation or participate for different reasons in Kayseri.

Keywords: Political participation, local politics, youth branches

JEL Codes: D72, D73, J13

Scope: Political science and public administration

Type: Research

1. GİRİŞ

Gençlik ve siyaset ilişkisi gerek literatürde gerek güncel siyasette sıklıkla ele alınan konulardan biridir. Gençlerin siyasete ilgisizliği ve siyasete katılım konusundaki isteksizliği, pek çok araştırmanın konusu olmuş ve çeşitli disiplinler tarafından da incelenmiştir. Bu ilgisizlik ve isteksizliğin giderek arttığı yönünde çeşitli bulgular vardır (Tanyaş, 2015, s. 25). Türkiye’de gençlerin siyasete dair ilgisizliği ya da isteksizliği şeklindeki yaygın kanaatin oluşumunda, kuşkusuz 12 Eylül 1980 tarihinde yaşanan askeri darbe ve peşinden gelen olumsuz koşullar etkili olmuştur. Siyasetin bir süreliğine de olsa askıya alındığı ve gençlerin katılımının sekteye uğra(tıl)dığı bu dönemde siyasal katılıma dair koşullar, gençlerin aleyhine gelişmiştir (Çam, 2018, s. 90). İzleyen süreçte siyaset, çoğu zaman yetişkinlerin ve belli bir kitlenin tahakkümünde olan bir olgu olarak zihinlere kazınmıştır. Siyaset ve siyasete katılım, uzak durulması gereken tehlikeli kavramlar olarak anlaşılma gelmiştir.

Gençler ve siyaset arasında köprü kuran siyasal yapılanmaların başında gelen gençlik örgütleri, darbeyi izleyen yaklaşık 20 yıllık süreçte pasif bir yapı göstermiştir. 1990’lı yılların sonu itibarıyla yeniden canlanmasına rağmen bu konudaki bilimsel çalışmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir (Caymaz, 2015). Özellikle genç yaş grubuna hitap eden, ismiyle müsemma bu örgütler, kentsel siyasetin önemli bileşenlerinden biri olarak seçmenlerin sorunlarını, siyasal aktörlerden beklentilerini tespit etmek, ardından sorunları dile getirmek ve son olarak da çözüme yönelik harekete geçmek ya da ilgilileri harekete geçirmek gibi roller üstlenmektedirler. Dolayısıyla hem demokrasinin gelişmesi hem de siyasal partilerin genç dinamiklerle kendisini geliştirmesi açısından gençlerin varlığı büyük önem taşımaktadır (Gökçe, 2013, s. 69).

Çalışmada gençlerin aktif siyasete katılım konusundaki görüşlerini, gençlik kollarına katılım süreçlerini ve üyesi oldukları siyasal partilerin faaliyetleri hakkındaki değerlendirmelerini ortaya koyabilmek amaçlanmıştır. Darbenin üzerinden geçen onlarca yıl sonra siyasetin içerisinde yer alan gençlerin deneyimleri, motivasyonları ve isteklilikleri nasıl bir aşamaya varmıştır? Böyle bir araştırma sorusunun sorulmasında yerelde gözlem yapabilme imkânı sunduğu için araştırmacıların içerisinde bulunduğu fiziki koşullar ve aynı zamanda Türkiye gençliğinin apolitik bir profil çizmenin ötesinde siyaseti olumsuzlayan ancak geleneksel siyasetten farklı bir siyasal davranış geliştirdiği yönündeki bulgulara ulaşan alan araştırmaları (KONDA, 2014; Lüküslü, 2007, s. 201) belirleyici olmuştur. Gerçekten de günümüzde klasik algıların ötesinde bir siyasal katılım biçiminin gençler arasında yaygınlaşmakta olduğu görülmektedir (Benedicto, 2008, ss. 13-18). Akman’ın (2021) da çalışmasında belirttiği üzere dijitalleşme ve teknolojik gelişmeler, siyasete katılım konusunda gençlere (ve

aynı zamanda siyasal partilere) yeni olanaklar sunmaktadır. Sosyal medya kullanımının yaygınlaşması, sanal ortamda duyguların daha kolay ifade edilmesi ve kitlelerin daha kolay harekete geçirilebilmesi gibi pek çok gelişme, günümüzde katılıma dair yeni alanlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital siyaset ve sosyal medyada görünür olmanın günümüzde geleneksel siyaset kadar büyük önem taşıdığını, saha verileriyle ortaya koyan bir araştırmada gençlere ulaşmada ve topluluğun örgütlenmesinde gençlik kollarının sosyal medyadan büyük ölçüde yararlandıkları şeklinde bulgulara ulaşılmıştır (Şener, Yücel & Yedikardeş, 2008, s. 80).

Temsil ettikleri genç nüfus ile çeşitli kademelerde örgütlenerek faaliyet gösteren ve amaçlı örneklem doğrultusunda Kayseri’de en çok oyu alarak öne çıkan dört siyasal partinin gençlik kolları; içeriden bir bakış açısıyla yine genç bireylerin gözünden siyasetle ilişki ve etkileşimleri bağlamında ele alınmıştır. Bu doğrultuda gençlerin yerel siyasete katılım konusundaki tutum ve davranışları, gençlik kollarının faaliyet alanları, gençleri bir arada tutma ya da etkileme konusundaki eylemleri, bu kollara üye olan gençlere yöneltilen yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında nihai aşamada gençlerin yerelde siyasete katılımı yönelik farkındalıklarını arttırabilmek, bilinçlendirilmeleri ve yaşadıkları şehirlerdeki gençlik örgütlenmeleri hakkında bilgi sahibi olmaları yönündeki önerileri sunmak amaçlanmıştır. Böylece hem halen geleneksel olarak kabul gören anlayış yıkılmaya çalışılmış hem de Kayseri özelindeki alan çalışmasıyla gençlerin siyasete katkıda bulunma ve katılım biçimlerinin farklılaşan seyri ortaya konmuştur.

Konuyla ilgili kavramsal çerçevenin ortaya konmasının ardından yöntem hakkında bilgi verilmiş, ardından belirlenen tema ve alt başlıklar çerçevesinde katılımcıların değerlendirmelerini içeren saha çalışmasından notlar paylaşılmıştır. Bu aşamada da konuyla ilgili literatürden destek alınmıştır.

2. KATILIM MEKANİZMASI VE SİYASETE KATILIM OLGUSU

Katılım, bir şeyin parçası olma hissini gerçek anlamıyla ortaya koyan bir kavramdır. Kamu politikalarına dahil olmaktan bu politikaları uygulayan kurumlar üzerinde kontrolü sağlamak için organize olan çabaların tümüne kadar çeşitli tanımları yapılan kavram, özünde belli bir düzeyde iş birliği ve sorumluluğu vurgulamaktadır (Involve, 2005, ss. 16-17). Kısaca katılım, yönetimin yaptığı tercihleri ve yönetim ile ilgili kararları etkilemek amacıyla karar alma ve uygulama süreçlerine müdahil olma şeklinde tanımlanır (Higgs, Berry, Kidner & Langford, 2008, s. 596). Vatandaş ve siyasal sistem arasındaki

ilişkide katılımın önemi, karar alma ve bu kararların uygulanmasında etkili olma, demokrasinin gelişimi ve ayrıca vatandaş kavramının içeriğinin zenginleştirilmesi aşamalarında öne çıkmaktadır. Siyasal katılımın artırılmasının mevcut demokrasi kültürünün daha da demokratikleşmesine katkıda bulunacağı açıkça görülmektedir (Doğanay, Çuhadar & Sarı, 2007, s. 215). Dolayısıyla katılım, yalnızca yereli içine alan dar ölçekli bir olgu değil; aksine makro kavramlarla ilişkilendirilecek kadar derinlikli bir olgudur. Bu bağlamda özellikle gençlerin katılım hakkının gerçekleştirilmesi ve demokratik süreçlere dahil edilmeleri, gelişmiş bir demokrasiye sahip olmak adına uluslararası alanda da kabul görmüş kalkınma hedeflerinden biridir (Birleşmiş Milletler [BM], 2013). Gençlerin yönetime katılımının ele alındığı Yerel Gündem 21 (1992) ve Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımına İlişkin Yeniden Düzenlenmiş Avrupa Şartı (2003) gibi uluslararası belgelerde kurumsal yapıların ve katılıma yönelik araçların gençler adına zenginleştirilmesi vurgusu yapılmıştır (Akman, 2021, s. 173).

Siyasal katılımın tanımına, içeriğine ve kapsamına ilişkin tartışmalar halen sürse de siyasal olaylar ve gelişmeler karşısındaki tutum ve davranışlarımız, bunlara yönelik tepkilerimiz ve dolayısıyla bir şekilde siyasetle ilgili süreçlere dâhil olmamız, siyasal katılım kavramı çerçevesinde ele alınmaktadır. Siyaset bilimi alanında klasikleşmiş isimlerden biri olan Daver (1968), siyasal katılımı vatandaşların siyasal düzenin işleyişi sırasında, siyasal sistem karşısındaki durumlarını, aldıkları tavırları ve tutumları ortaya koyma süreçleri olarak ifade etmektedir.

Siyasal katılımı etkili olan beş temel faktör bulunmaktadır. Bunlar; yaş, cinsiyet, eğitim, toplumsal sınıf ve yerleşim yeri yani yaşanılan/bulunulan ortamdır. Bu faktörlerden her biri, (bazen bir faktör bazen de birkaç faktör birlikte) siyasal katılımı bireyi etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Sezdirmez, 2008, s. 17). Türkiye'deki gençlik profiline bakıldığında ise siyasal katılımı etkili olan etmenlerin beş kategoride şekillendiği görülmektedir. Bunlar *'ailenin rolü ve çocukluk dönemi, 12 Eylül ve gençlerin siyasetten uzaklaşması, istihdam arayışında siyasette güvensizlik, piyasa temelli ekonomi politikalarının siyasal aktörleri* ve son olarak da *dijitalleşme sonucunda siyasetin anlam ve araçlarında değişim*' olarak ifade edilebilir (Akman, 2021, s. 165).

Katılımı yalnızca seçim dönemlerinde oy kullanmak³ şeklinde değerlendirmemek, Kapani'nin deyiimiyle *'basit bir meraktan yoğun bir eyleme kadar'* oldukça geniş bir yelpazede düşünmek gerekir (Kapani, 1999). Bu bakış

³ Seçim süreçlerinde gençlerin siyasal katılımını arttırmak amacıyla BM tarafından hazırlanan uygulama rehberine ulaşmak için; Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (2015). Enhancing Youth Political Participation Throughout the Electoral Cycle.

açısıyla siyasal katılım, günlük hayatta siyasete dair herhangi bir ilgi, tutum, davranış ve eylemlilik halinden yerel ya da ulusal düzeyde doğrudan siyasetin içinde bulunmaya dek kapsamlı bir olgu olarak karşımıza çıkar. Katılımın yalnızca seçimlerde oy kullanma şekline indirgenmiş hali hem klasik demokrasi tanımının aşınmasının hem de halkın kendi kendini yönetmesi anlayışının, temsilcilerini belirlemekten öteye gidemeyişinin bir göstergesidir (Şaylan, 1998). Genel olarak katılım, çok yönlü ve kapsayıcı bir kavram olarak düşünülmeli gereken, farklı türlerden ve düzeylerden oluşan bir mekanizmadır.

Siyasal katılım biçimleri ve düzeyleri, bireyden bireye, bireyin bir parçası olduğu bir toplumdaki diğerine değişkenlik gösterebilir. R. Dahl'e göre ilgi, önemseme, bilgi ve eylem olmak üzere dört temel düzeyde katılım vardır. Diğer yandan farklı katılım biçimlerine dair L. W. Milbrath'ın değerlendirmesi ise gerçekleştirilmesi en kolay eylemlerden en zor eylemlere kadar (Çetin, 2012, s. 839) geniş bir yelpazede katılım biçimlerini kategorize eder.

Bireyler içinde buldukları siyasal sistemi etkileme, mevcut siyasal düzeni koruma, sistemin devamlılığını sağlama ya da sistemi değiştirme çaba ve faaliyetleri içerisinde olabilirler. Siyasal düzene ya da siyasal sisteme ilişkin eleştiriler, katılım esasına dayanan yönetim yaklaşımlarında ve özellikle demokrasinin yerleştiği siyasal kültürlerde pek çok aşamada ve farklı araçlarla ortaya konmaktadır. İdeal anlamda bir siyasal sistem, siyasal toplumun birliğini ilgilendiren konularda her bir üyenin karar verme açısından diğerleriyle eşit derecede nitelikli sayıldığı, onlarla eşit muamele gördüğü ve herkesin temel konulara katılma hakkının garanti altına alındığı demokrasilerde mümkün olabilmektedir (Turan, 2016, s. 240).

Siyasal, toplumsal ve ekonomik koşulların tümü, katılıma destek olabileceği gibi; katılımın önünde birer engel de olabilir. Bu noktada siyasal kültür gerek siyaset gerek katılım açısından öne çıkan ve katılımın yapısını belirleyen başat etkenlerden biridir. Kültürün siyasetle ilişkisini ele alarak siyasal kültür kavramını literatüre kazandıran Gabriel Almond ve Sydney Verba ikilisine göre siyasal tutumlar, duygular, bilgi ve beceriler toplumdaki topluma değişen boyutlardadır; bu durum, siyasal eğilimleri ve sisteme yönelik tutumları etkilemektedir (Turan, 2016). Siyasal etkinlik çerçevesinde ele alındığında etkin olmanın pek çok biçimi olabileceği gibi katılım göstermenin de pek çok çehresi olabilmektedir. Bu nedenle siyasal katılım biçimleri de farklılaşmaktadır. Bu konudaki temel yaklaşım, konvansiyonel olan ve olmayan şeklindeki bir ayrım çerçevesinde gelişmiştir. Bu yaklaşım, 1979 yılında Barnes ve Kaase⁴ tarafından öne sürülmüştür. Konvansiyonel siyasal katılım biçimi, basit anlamda oy

⁴ Bu konu hakkında detaylı bilgi için bkz. Barnes, S.H. ve Kaase, M. (Ed.). (1979). *Political action: Mass participation in five western democracies*. Beverley Hills and London: Sage Publications.

kullanma faaliyeti ve siyasal partilere üyelik, siyasal gelişmeleri basın vb. yoluyla kitle iletişim araçlarının desteğiyle takip etmek gibi faaliyetleri içerirken; konvansiyonel olmayan katılım biçimi boykot, çeşitli protesto hareketleri, toplu dilekçe vb. eylemleri içermektedir.

Yönetimsel anlamda katılımı merkezi ve yerel olmak üzere iki farklı düzeyde siyasal katılım gerçekleşmektedir. Merkezi düzeyde katılım, toplumun ve idarenin işleyişine ilişkin kararların ana yönetim tarafından alınmasında halkın aktif bir şekilde yer almasını, doğrudan halkın kendisini ilgilendiren kararların uygulamaya dönüştürülmesini (Yatkin, 2002, s. 4); yerel düzeyde katılım ise yerel halkın siyasetin yerel mecradaki işleyişine katılımını ve yine yerel nitelikli kararların alınması sürecindeki katkılarını ifade eder (Okur & Çakıcı, 2011, s. 4). Yerelde önemli aktörlerden biri olan belediyelerle ilgili ulusal hukuki düzenlemelerde (5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve Kent Konseyi Yönetmeliği gibi) gençlerin siyasal alanda temsil edilmesi ve bu yöndeki kurumsallaşmanın sağlanması adına teşvik edici adımlar atılmıştır ancak halen yapısal değişikliklere ihtiyaç duyulmaktadır (Akman, 2021, s. 175). Söz konusu yapısal değişiklikleri, Yılmaz ve Bahçeci'nin (2014) gençlerin siyasal katılımını çok yönlü bir şekilde ele aldıkları çalışmalarında ifade ettikleri gibi birkaç hususla açıklamak mümkündür. Bu noktada gençlere öncelikle temsil edilme, geri besleme süreçlerinde destek ve karar alma-uygulama, beklentiler-deneyimler arasındaki bağların kurulması gibi konularda katılımcı bir politika uygulamasının yerelde hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Yerel düzeydeki katılım mekanizmasının pek çok aktörü ya da diğer bir açıdan çeşitli aşamaları vardır. Çalışma, bu mekanizmanın işleyişinde yer alan çarklardan biri olan siyasal partilerin gençlik yapılanması üzerinde durmaktadır.

2.1. Siyasal Partilerin Gençlik Yapılanmaları

Bireylerin siyasal toplumsallaşma sürecinde katılım gerek aile gerek sosyal çevrenin etkisiyle şekillenmekte ve bu sürecin pek çok aracı kurumuyla farklı amaçlar doğrultusunda görünür olmaktadır. Türkiye'de gençlerin siyasal katılımında en öne çıkan kurum, siyasal partilerdir. Partilerle ilişki kurulmasında ise toplum içerisinde belli bir konum/statüye ulaşılabilmesi ve istihdam kapısının açılması gibi amaçlar öne çıkmaktadır (Akman, 2021, s. 176).

Siyasal partiler, 'halkın desteğini kazanmak suretiyle devlet mekanizmasının kontrolünü ele geçirmeye veya sürdürmeye çalışan sürekli ve istikrarlı bir örgüte sahip siyasal topluluklardır' (Özbudun, 1979, s. 4). Belirli amaçlar doğrultusunda bir araya gelen bireylerden oluşan bu topluluk, vatandaşla doğrudan ve daha yakından ilişki kurabilmek için yerel ölçekte organize olmak ve sistemli bir şekilde hareket etmek durumundadır. Yerelde örgütlenmenin ana

aktörleri arasında yer alan gençlik kolları ve kadın kolları gibi oluşumlar, siyasal partilerin yan örgütleri olarak faaliyet gösterirler.

Siyasal partiler açısından bakıldığında yerel dinamizmin sağlanmasında ve partinin gücünün yerelden merkeze taşınmasında/yansıtılmasında beşerî sermaye yani gençlik örgütlenmeleri büyük önem taşımaktadır.⁵ Bu durum, yalnızca üye kazanılması açısından değil genç üyelerin parti içerisindeki kalıcılığı/devamlılığı açısından da partinin gücünü yansıtmaktadır (Yılmaz & Bahçeci, 2004, s. 37).

Türkiye’de cumhuriyetin ilanı ve çok partili hayata geçme girişimlerinin ardından 1945 yılına kadar süren tek parti döneminde siyasal rejim ve gençlik arasındaki etkileşimi kurmak adına bir gençlik örgütlenmesi oluşturulmasına özen gösterilmiştir (Demirci, 2003, s. 63). Gençlik kollarının siyasal bir partinin bünyesinde ortaya çıktığı ilk örnek, CHP’dir. 1951 yılında Halkevlerinin kapatılmasının ardından gençlerin örgütlenme talepleri doğrultusunda ilk gençlik kolları oluşturulmuş ve zamanla diğer partiler arasında da benzer oluşumlar gerçekleşmiştir. 1960’lı yıllar itibarıyla gençler ve siyasal partiler arasındaki etkileşim hızlanmış; dönemin partileri, gençlik örgütlenmeleri üzerinden güç kazanarak siyasette etkili olmuştur (Kaya, 2010, s. 7).

1982 Anayasa’nın hazırlandığı dönemin koşullarında, Türkiye’de yerel yönetimler çok zayıftır, ayrıca siyasal ve bireysel özgürlükler de kısıtlandığından yerel özerklik, katılım ve demokrasi yönündeki düşünceler pek dillendirilmemiştir (Gül, Kiriş, Negiz & Gökdayı, 2014, s. 3). 1980 yılında gerçekleşen askeri darbe sonrasında getirilen siyasi yasaklar, zaman içerisinde aşamalı olarak kaldırılmıştır. Bunlardan biri de 1997 yılında yapılan anayasal değişiklikle yeniden aktif hale getirilen gençlik örgütlenmeleridir (Yerlikaya Şaşmaz, 2015, s. 251). 1997 yılı itibarıyla yapılan çalışmaların genelinde siyasete katılmama eğilimi, siyasal olduğu kadar toplumsal baskılar ve neo-liberal politikalar nedeniyle bireyciliğin öne çıkmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmış ve gençlerin siyasetten uzaklaşmasına, mevcut siyasal partilerle de ilişki kuramamasına neden olmuştur (Bozan, 2013, s. 153). Siyasal katılmama olgusunu ele aldığı çalışmada Erdoğan (2003); Türk gençliğinin katılmamaktan muzdarip olduğunu, oy verme dışındaki tüm katılım türlerinde oldukça düşük seviyelerde yer aldığını ifade etmekte ve bu atalet durumunun toplumun genelinde de yaygın şekilde görülmesinden hareketle içinde bulunulan toplumdan bağımsız olarak ele alınamayacağını, miras gibi devreden bir gerçeklik olduğunu vurgulamaktadır. Diğer yandan Tanyaş (2015, s. 227) ise siyasal katılımın çeşitliliğine vurgu yaparak gençlerin çevrelerinde gelişen

⁵ Avrupa’da gençlik ve siyasal partiler arasındaki etkileşim ve ilişki hakkında bilgi için bkz.: European Youth Forum (2018). Youth & Political Parties: Toolkit For Friendly Politics in Europe.

siyasal-toplumsal olaylara ilişkin tutumlarının oldukça farklılaşabileceğini, son dönemde gençlerin siyasal sisteme dahil olmasında yeni alternatif yollar denediklerini ve kimi zaman da tepkisiz kalarak aslında bir çeşit karşı duruş sergilediklerini vurgulamaktadır.

Yerelde siyasal katılımı, gençlik kolları ve gençlik kollarına üye olan gençler çerçevesinde ele alan bu çalışma kapsamında yerelin merkezi yönetimin bir parçası olmakla birlikte sahip olduğu dinamikler itibarıyla farklı bir seyir izleyebileceği gerçeğinden hareket edilmiştir. Siyasal partilerle ilgili alan yazında sınırlı olarak yer verilen ve katılımdaki işlevselliği üzerinden değerlendirilen gençlik kollarının siyasal partilerin örgütsel bütünlüğünün bir bileşeni olduğu göz ardı edilmektedir (Kömürcü, 2014, s. 282).

Siyasal partilerin parti kimliğini oluşturma sürecinde söylem ve uygulamalarının ele alındığı çalışmalarda partinin sahip olduğu örgüt kültürünün katılıma etkisinin büyük oranda etkili olduğu ifade edilmekle birlikte (Kömürcü, 2014; Tok, 2012) yerel kültürün de siyasal olana etkilediği belirtilmelidir. Bu noktada yerel dinamiklerin özellikleri, siyasal olana bakış açısı ve yaklaşımı, siyasete katkı sunma noktasında da oldukça yönlendirici olabilmektedir. Örneğin Çanakkale merkez ilçesinde siyasal partilerin gençlik kollarını (AK Parti ve CHP) ele alan çalışmasında Anbarlı, Bozatay ve Güler'in (2017) elde ettiği bulgulara göre toplumsallaşma sürecinde kültürel faktörlerin siyasal partilerin kullandığı iletişim biçimini etkilediği ve bu partilerin gençlik kolları üyelerinin de bu iletişim dili karşısında bilinçli bir tutum ortaya koyduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şırnak il merkezinde yapılan bir diğer çalışmada ise gençlerin siyasal katılımını etkileyen faktörler arasında yer alan sosyo-kültürel yapının son yıllarda şehirden yapılan göçlerin artmasına bağlı olarak büyük bir değişime uğradığı ve yereldeki katılım eğiliminin, katılımı destekleyen gençlik kuruluşlarının (siyasal partilerin gençlik kolları da dahil olmak üzere) varlığına bağlı olarak artış gösterebileceği ancak henüz bu yöndeki gelişmişliğin zayıf olduğu görülmüştür. Ayrıca politika üreten mekanizmalara genç katılımını teşvik etmeye yönelik girişimlerde bulunmaları da önerilmiştir (Altın & Kasımoğlu, 2018).

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda her alanda olduğu gibi gençlik için de küreselleşme olgusunun belirleyiciliği açık bir şekilde ortadadır. Gerek fiziki gerek sanal olarak hareketli bir zeminde olan gençlerin tecrübeleri, beklentileri ve düşünceleri, yerel özelliklerden etkilenmekte ve gençlerin aidiyet biçimlerini sürekli olarak inşa etmeye devam etmektedir (Neyzi, 2011, s. 38). Siyasi aidiyet de bu bağlamda ses getiren ve siyasetin olduğu kadar ülkelerin de geleceğini belirleyecek bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Kayseri şehri, yerelde siyasal katılımı ortaya koymak adına araştırmacılar lehine katılımcı bir gözlem yapma ve veriye ulaşabilme açısından elverişli konumundan dolayı tercih edilmiştir. Kendine özgü bir kent kimliğine sahip Kayseri şehri; Orta Anadolu'nun gelişmiş büyükşehirlerinden biri olması, ticarete verdiği önem ve dindar bir profil sergilemesi gibi nedenlerle gündelik hayata ilişkin kodların siyasal kültürüne de yansıdığı bir şehirdir. Ticaret ve din gibi unsurların günlük hayata yön vermesi, siyasal toplumsallaşma sürecini de etkileyerek bu kavramların doğası gereği kentin istikrarlı ve ihtiyatlı bir siyasal yaklaşım içerisinde yer almasına yol açmıştır (Karaarslan, 2017, ss. 59-61). Böyle bir siyasal kültür ve gelenek içerisinde değerlendirildiğinde; siyasal partilerin gençlik kolları içerisinde yer alan gençlerin siyasal katılıma dair yaklaşımlarının da birbirlerine oldukça benzer oldukları öngörülebilir.

Çalışmanın problemine yönelik ortaya konulmak istenen süreçle ilgili bilgilerin kolayca temin edilebilmesi adına erişilebilir bir gruba ulaşmanın tercih edildiği amaçlı örneklem yöntemi doğrultusunda (Creswell, 2013) gençlik kollarına; ardından da seçilen gençlik kollarında görev alan gençlere kartopu örneklem yöntemi ile ulaşılmıştır. Yerel ölçekte katılımın en aktif süreçlerini tecrübe etmeleri açısından ilgili gençlik kollarında yalnızca idari görevlerde bulunan katılımcılara yer verilmiştir. Bu kapsamda aşağıda yer verilen seçim sonuçları çerçevesinde öne çıkan siyasal partiler, alan çalışmasında görüşülmesi planlanan gençlik kollarının tespit edilmesinde belirleyici olmuştur.⁶

24 Haziran 2018 tarihinde yapılan 27. dönem milletvekili genel seçimi sonuçlarına göre Kayseri ili seçim çevresinde seçimi kazanan siyasal partiler; Adalet ve Kalkınma Partisi (AK Parti-%49,59 ile 6 milletvekili), Milliyetçi Hareket Partisi (MHP-%21,45 ile 2 milletvekili), Cumhuriyet Halk Partisi (CHP-%12,12 ile 1 milletvekili) ve İYİ Parti (%11,15 ile 1 milletvekili)'dir (Yüksek Seçim Kurulu [YSK], 2018). Benzer şekilde 31 Mart 2019 tarihinde yapılan mahalli idareler seçimlerinde de ismi geçen siyasal partiler, belediye başkanlığı seçimlerinde seçmenden en fazla oyu alan siyasal partiler olarak karşımıza çıkmaktadır (Yüksek Seçim Kurulu [YSK], 2019). Çalışma, seçmenin desteğini alarak Kayseri'yi yerel ve ulusal düzeyde temsil eden bu dört partinin gençlik kolları ile sınırlandırılmış, bunların dışında kalan partiler alan araştırmasına dahil edilmemiştir.

Saha çalışmasının ilk aşamasında ilgili siyasal partilerin gençlik kolları temsilcilerine ulaşılarak üye sayıları tespit edilmeye çalışılmış, ardından siyasal

⁶ Yerelde genç katılımının hayata geçirildiği pek çok siyasal partinin gençlik yapılanması bulunabilir. Ancak amaçlı örneklem doğrultusunda belirlenen siyasal partiler dışındakiler çalışmanın kapsamı dışında bırakılmıştır.

partilerin gençlik yapılanmalarına ilişkin bilgilere ilgili partinin internet sayfası üzerinden erişilmiş ve erişimde sorun yaşanan noktalardaki eksiklikler, temsilcilerle yapılan görüşmelerle giderilmeye çalışılmıştır.

Verilerin toplanmasında başvurulan bir yöntem olarak görüşme, nitel çalışmalarda oldukça tercih edilen araçlardan biridir. Nispeten daha esnek bir yapıda hazırlanmış yarı yapılandırılmış görüşme formları hem net hem de açık uçlu sorular içermektedir. İncelenmek istenen olgu ya da olgular, katılımcıların özelliklerini belirler ve merak edilen özellikteki katılımcıların yaşadıkları olay ya da olaylar birebir yaşayanlarla görüşülerek ortaya konur. Görüşme sayısına ilişkin olarak ise kesin kurallar ortaya konmuş değildir (Akmehmet, Şekerler, 2015). Çalışma kapsamında hedeflenen siyasal partilerin çeşitli düzeylerdeki temsilcilerine ulaşılmış, gençlik yapılanmalarında görevli 11 katılımcı ile görüşülmüştür.

Katılımcılara yöneltmek üzere daha önce yine gençlerle yapılmış benzer bilimsel çalışmalar, araştırmanın pilot çalışması (ön hazırlık) ve yerelde siyasal katılım konusundaki gözlemlerden yola çıkılarak belli temalarda 9 adet soru hazırlanmıştır. Sorulara verilen cevaplar çerçevesinde birtakım kavramsal ilişkiler zinciri oluşturulmaya çalışılmıştır. İlişkili kavram setleri olarak göz önünde bulundurulmuş bu zincir; ‘gençler ve siyasal katılım’, ‘siyasal partiler ve gençler/gençlik kolları’, detayında ise ‘gençler ve gençlik kolları’ ile ‘gençlik kolları ve kadın’⁷ şeklinde kurgulanan alt ilişkiselliklerden oluşmaktadır.

Belirlenen kavram setlerine yönelik hazırlanan sorularda ilk olarak gençlerin siyasal katılıma ve özel olarak da yerelde siyasal katılıma bakışı (Tema1), katılım yolları ve araçlarına ilişkin bilgi ve bilinç düzeyleri ile kişisel katılım süreçleriyle ilgili deneyimleri (partili olma süreçleri ve parti içindeki konumları) çerçevesinde; sonrasında ise siyasal partiler ve gençler/gençlik kolları ilişkisine yaklaşımı (Tema2), hem gençlik kolunun genel yapısı ve faaliyetleri hem mevcut durumda birbirleriyle etkileşimi ve bu etkileşimden beklentiler çerçevesinde öncesi ve sonrasıyla katılım olgusunun iki ana tema ve alt temalarla bütüncül bir şekilde içerik okuması yapılmıştır. Görüşmelerde elde edilen verilerin analizinde iletişimin herhangi bir formuna uyarlanabilen, dilsel kullanım özelliklerine odaklanarak içeriği yorumlamaya çalışan ve sosyal bilimlerde oldukça yaygın bir şekilde kullanılan içerik analizi yöntemi (Kızıltepe, 2015)

⁷ Gençlik kolları ve kadın alt teması, saha çalışması kapsamında yapılan görüşmelerdeki dönütler çerçevesinde çalışmaya eklenmiştir. Çalışmanın kapsamı ve amaçları arasında olmamasından dolayı siyasal katılım-cinsiyet ilişkisine yer verilmemiş, yalnızca gençlik kollarının kadın temsilcilerinin bu konudaki değerlendirmelerine yer verilmiştir. Bu durum, Kayseri’de kadınların siyasal katılımını ya da doğrudan kadın kolları perspektifinde bu konuyu ele alan çalışmalar için araştırmacılara öneri olarak sunulabilir.

kullanılmıştır.

Görüşme notlarına ek olarak, dört siyasal partinin gençlik kollarına özgü düzenlemelerinin yer aldığı parti tüzükleri ve gençlik kolları yönetmeliklerinin belge incelemesi yapılarak siyasal partilerin gençlik kollarına yaklaşımı ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu yöntemde araştırılan konunun içeriğine dair bilgi içeren dokümanların veri kaynağı olarak incelenmesi ve değerlendirilmesi söz konusudur (Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu yöntem, saha çalışmasında veri toplama amacıyla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşmelerin kurumsal açıdan da desteklenmesini mümkün kılmıştır.

Bu doğrultuda ilgili siyasal partilerin gençlik yapılanmalarına yer verilen parti içi mevzuatlarına bakıldığında CHP ve İYİ Parti'nin gençlik kollarına özgü yönetmeliklere sahip oldukları, ayrıca parti içi mevzuatta bu konuyu oldukça detaylı bir şekilde düzenledikleri, AK Parti ve MHP'nin ise parti tüzükleri içerisinde alt başlıklarda ve yan kuruluşlar olarak konuya yer verdikleri görülmektedir. Öte yandan gençlik kollarında parti tüzüğünde yer vermiş olsa da MHP (MHP [Milliyetçi Hareket Partisi] Tüzük, 2009), doğrudan gençlik kolları adında resmi bir kuruluşa sahip olmadığı yapılan görüşmelerde ortaya konmuştur (M2).

4. YERELDE KATILIM PRATİKLERİ: KAYSERİ ÖRNEĞİ

Yerel düzeyde siyasal katılım mekanizmasının işleyişinin ele alındığı bu çalışmada yer alan katılımcıların aktif katılım düzeyine sahip, en çok oyu alarak Kayseri'yi gerek yerel gerek ulusal düzeyde temsil eden dört siyasal partiyle ilişkili gençlik yapılanmalarında çeşitli idari görevler alan gençlerden oluşmasına özen gösterilmiştir.

4.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Çalışmada yer alan katılımcıların yaşları 20-25 arasında değişkenlik arz etmektedir. Görüşme yapılan (7'si erkek, 4'ü kadın olmak üzere) 11 kişiden 5'i AK Parti, 2'si CHP, 2'si MHP ve 2'si ise İYİ Parti gençlik kollarında aktif olarak yer alan ve yerel düzeyde siyaseti gözlemlemiş gençlerden oluşmaktadır.

Katılımcılar, gençlik kolları yönetim kurulu üyeliğinden çeşitli birimlerin başkanlığa, sekreterlikten ilçe başkanlığına pek çok idari pozisyonda görev alanlar arasından seçilmiştir. Katılımcıların bu pozisyonlarda görev alma süreleri de genel olarak 2-4 yıl arasında değişmektedir. Eğitim düzeylerine bakıldığında ise katılımcıların ya halen lisans eğitimi alan ya da mezun durumunda olan gençlerden oluştuğu görülmektedir. Bu bilgilerden yola çıkarak katılımcıların belli bir siyasal bilinçe, siyasal ilgiye ve bilgi birikimine sahip oldukları öngörülmektedir.

4.2. Katılımcıların Siyasal Katılıma Dair Değerlendirmeleri ve Katılım Deneyimleri

Milbrath'ın (1965) terminolojisiyle gladyatör eylemler içerisinde yer alan ve yapılması nispeten zor faaliyetleri içeren aktif üyelik ve doğrudan görev ve sorumluluk alma, katılımcıların yoğun katılımını gerektiren eylem alanları olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu doğrultuda katılımcılara öncelikle siyasal katılıma bakışları ve yerelde nasıl bir katılım deneyimi yaşadıkları hakkında sorular yöneltilmiştir (Tema1). Siyasal katılımın yolları ve araçlarıyla ilgili olarak her katılımcı, ilk olarak konvansiyonel katılım olarak da adlandırılan geleneksel katılım biçimlerinden biri olan 'oy kullanma' yanıtını vermiştir. Türk gençliği ve siyasal katılım biçimini ele aldığı saha çalışmasında Erdoğan'ın (2003) da belirttiği gibi en fazla katılım gösterilen siyasal etkinlik biçimi oy vermedir. Katılım biçimleri arasında seçmen adına en az uğraş gerektiren, en basit eylem olarak oy kullanma, özellikle demokrasiler adına oldukça önem taşımaktadır. Ancak Kapani'nin (1999) de belirttiği gibi katılım, yalnızca bununla sınırlı olarak değerlendirilemez. Böyle bir bakış açısı, aksine demokratik araçların çeşitliliğine ve bu araçların işlevselliğine olan inancı da olumsuz etkileyen bir yaklaşımdır.

Bununla birlikte siyasal partilere üye olmak, belediyelerin meclis toplantılarına katılmak, sorun ve şikayetleri dile getirmek, belli sıklıkla düzenlenen ilgili siyasal partinin danışma meclisi toplantılarına ya da gönüllü olarak diğer etkinliklerine katılmak, katılımcıların büyük bir çoğunluğu tarafından diğer katılım biçimlerine örnek olarak verilmiştir. İki katılımcı ise özel olarak sosyal medya (A2, C2) vurgusu yaparak kişilerin duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri bir platform olarak klasik yollar dışında da bir alternatif sunmuştur.

Çalışmada siyasal katılımın yerelliği noktasında Kayseri öne çıkarılmakla birlikte; katılımcıların büyük bir çoğunluğu tarafından şehrin katılım açısından gelişmekte olduğu ve ideal anlamda yetersiz olsa da eskiye nazaran iyi konumda olduğu vurgulanmıştır (A2, A3, A4, C1, İ1). Ayrıca bazı görüşmelerde Kayseri kentinin muhafazakâr bir kent kültürüne sahip olmasına ve gençlerin geleneksel olarak (aile baskısıyla) siyasete değil de ticarete yönlendirilmesine vurgu yapılmış (C2, İ2, M1), bu gelişmeler siyasal katılımın önündeki engeller ya da sorunlar olarak dile getirilmiştir.

4.3. Siyasal Partilerin Gençlere ve Gençlik Kollarına Yaklaşımına Dair Katılımcı Değerlendirmeleri ve Notlar

Bu bölümde çalışma kapsamında ele alınan dört siyasal partinin öncelikle de jure ardından da de facto anlamda gençlere ve gençlik kollarına yaklaşımları, Kayseri'deki gençlik örgütlenmelerinin yapısı, faaliyetleri ve öne çıkan diğer unsurlar çerçevesinde ele alınmıştır.

4.3.1. AK parti gençlik kolları ve katılımcıların gözünden Kayseri AK parti gençlik kolları

2019 yılında güncellenen parti tüzüğünde AK Parti, parti çalışmalarının temel zemini olarak yerel yapılanmaya önem verdiğini ifade etmiş ve partinin yan kuruluşları başlığı altında gençlik kollarına yer vererek, yetki ve görevlerini düzenlemiştir. Sandık bölgesi ve seçim çevresi temsilci ve kurullarının oluşumunda en az birer temsilci ile kadın ve gençlik kollarının temsiline özen gösterilmesi vurgulanmıştır. Ayrıca parti üyeliğini kazanan ve 30 yaşın altındaki her üyenin gençlik koluna üye olabileceği ifade edilmiştir (AK Parti [Adalet ve Kalkınma Partisi] Tüzük, 2019).

Katılımcılar tarafından AK Parti Kayseri Gençlik Kollarının, 16 ilçe ve 1 il gençlik kolları başkanlığından oluştuğu; il başkanlığının içerisinde lise ve üniversite örgütlerinin de yer aldığı ve seçim işlerinden sosyal politikalara, bilgi ve iletişim teknolojilerinden siyasi ve hukuki işlere kadar pek çok birimden oluştuğu bilgisi paylaşılmıştır (A3, A4, A5). Ayrıca katılımcılardan biri, birçok siyasal partinin normal üye sayısından daha fazla olması nedeniyle Kayseri AK Genç Grubunun en geniş üye hacmine sahip kuruluşlardan biri olduğunu ifade etmiştir (A5). Ancak mevcut sayıya ilişkin resmi bir veriye ulaşılamamıştır.

Siyasal partiler ve gençlik kolları ilişkisine bakıldığında söz konusu iki oluşumun birbirinden bağımsız organlar olarak düşünülmemeyeceği, siyasal partilerin en önemli organları arasında yer aldıkları, bir siyasal partinin bugünü ve geleceği açısından çok önemli olduğu (A1), hatta ana kademenin siyasetteki eli kolu olduğu (A2) ve son olarak da o siyasal partinin görüşlerinin eğitimler yoluyla gençlere aşılanarak örgütlenmesi gerekliliği ve böylece gençleşerek dinamik yapının sürdürülmesi gerekliliği (A5) vurgulanmıştır.

AK Parti'yi temsil eden katılımcıların bireysel katılım deneyimlerine ve gençlik kollarından beklentilerine dair paylaştıkları bilgiler çerçevesinde gönüllülük esasına ve isteyen herkese açık bir üye politikası benimsendiğine vurgu yapılmış, görev almak isteyenlerin de mülakatlarla belirlendiği ifade edilmiştir. Nitekim kendileri de böyle bir süreçten geçerek üye olmuş katılımcılardır. Ayrıca gençlik kollarının her zaman daha çok sayıda gence ulaşmak, gençlerin sorunlarına kulak vermek ve seçimlerde oy kullanımını teşvik etmek amacıyla demokrasiye fayda sağlanmasının amaçlandığı belirtilmiştir (A1, A3, A4). Katılımcıların geneli, daha bilinçli bir gençlik oluşturma beklentisine dair vurgu yapmıştır.

Gençlik kollarının seçim dönemlerinde ağırlıklı olmak üzere her dönem çeşitli etkinliklerle faal durumda olduğu, her hafta düzenli olarak yönetim ve yürütme kurullarının toplandığı; insanların parti gözetmeksizin seçimlerde oy kullanabilmeleri için faaliyetlerde bulunduğu, ayrıca şehrin yönetimi hakkında

söz sahibi olduklarının farkına varmaları için gençlerle sıklıkla bir araya gelindiği ifade edilmiştir (A1).

AK Parti'yi temsilen görüşülen kadın katılımcıların tümü, parti içi faaliyetlerde kadınların bir adım geride kaldığını erkeklerin ise daha ön planda olduğunu; saha çalışmalarında güvenliği sağlama amacıyla böyle bir yol izlendiğini vurgulamıştır (A3, A4). Öte yandan erkek katılımcılardan biri ise Erdoğan'ın '*...Ey kutlu davanın AK kadınları...*' sözlerinden hareketle (Sputnik, 2020), AK Parti'nin Türkiye siyasetinde kadınların en aktif yer aldığı bir parti olduğunu, Türkiye'deki diğer siyasal partilerin toplam sayısından bile fazla sayıda kadın kolları üye sayısına sahip olduğunu vurgulamıştır (A5). Kadın kolları, bu çalışmanın kapsamı dışında yer almış olsa da gençlik kollarına üye bir erkek temsilci tarafından dile getirilmiş olması nedeniyle önemli bir değerlendirme olarak görülmüş ve görüşme notlarına aktarılmıştır.

Aynı katılımcının partiye katılım süreci ile ilgili değerlendirmeleri ise parti liderine olan inancı ortaya koymasından oldukça ilginçtir: "*... Görüşlerini ve hamlelerini beğendiğim liderin arkasında yol yürümekten onur duyacağım... Partiye onun davasını savunmak, inandığım değerler üzerine hizmet etmek için başvurduğum*" (A5). Bu paylaşımdan hareketle gençlerin siyasal katılımında siyasal liderlerin de rolü olduğu göz önünde bulundurulması gereken bir konudur.

4.3.2. MHP üyesi gençler ve katılımcıların gözünden Kayseri MHP Gençliği

Parti tüzüğünde gençlik kollarına yer veren bir diğer parti olan MHP'de ilgili tüzük, 2009 yılında güncellenmiş ve gençlik kollarına partinin teşkilat yapısının açıklandığı bölümde yan kuruluşlar arasında yer verilmiştir. Ancak parti tüzüğünde gençlik kollarının görev, yetki ve sorumluluk alanlarına ilişkin usul ve esasların çıkartılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmesine rağmen (MHP Tüzük, 2009), internet üzerinden yapılan taramada partinin resmi internet sayfasında, kamuoyuyla paylaşılan herhangi bir yönetmeliğe yer verilmediği görülmüştür.

Saha çalışmalarında görüşülen MHP'li katılımcılar ise siyasal partiler ve gençlik kolları hakkında ilgi çeken paylaşımlarda bulunmuşlardır. Üst düzey temsilcilerden bir katılımcı, konuyla ilgili olarak şu bilgileri vermiştir: "*Gençlik kolları ve siyasal partiler arasındaki ilişki ve etkileşimi, siyasi partilerin direkt olarak gençlik kollarının ilişkisi haricinde ilintili oldukları vakıf veya derneklerin faaliyetleri ve bu alanlardan siyasete girişkenliği ile sağlanabilir. Esasında bu yöntem gençlerin siyasette, yerelde ve merkezi yönetimde rol almalarında etkili bir yoldur. Bir nevi siyasi partiler ile bağlantılı kuruluşlar adeta gençler için bir siyaset okuludur. Siyasi partiler ile gençler arasında bir köprüdür*" (M2). Ayrıca

aynı katılımcı, Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı⁸ olarak örgütlendiklerini, bir siyasi parti olmadıklarını, daha çok siyasete hazırlık okulu⁹ tanımlamasını uygun bulduklarını ifade ederken (M2), bir diğer katılımcı ise gençler ve MHP arasındaki ilişkilerin hiyerarşik bir sistem çerçevesinde işlediğini ve de her zaman iletişimde olduklarını belirtmiştir (M1). Vakfın hiyerarşik bir yapıda olduğu, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeyinde örgütlendiği ve Kayseri'deki üye sayısı açısından bakıldığında katılımcının deyişiyle '*...inanılamayacak kadar çok olduğu...*' vurgulanmıştır (M2). Bu konuda resmi bir veriye ulaşılamamakla birlikte parti-vakıf ve gençler arasındaki ilişkiselliğe dair ikircikli bir dil kullanımı dikkat çekmiştir.

Verilen bilgiler doğrultusunda MHP'nin tüzükte isminden bahsedilmiş olsa da de facto olarak gençlik kolları adında ayrı ve kendine özgü bir yapılanması olmadığı, Caymaz'ın (2015, s. 54) da belirttiği üzere gençleri içerisine alan bir oluşum olarak Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı'nın parti ile yakın ilişkide olduğu Kayseri örneğinde de görüşmüştür. Aralarındaki işlevsel bağın, hiyerarşik bir sistem içerisinde işleyip işlemediği ise bir başka çalışmanın konusu olarak göz önünde bulundurulabilir.

4.3.3. CHP gençlik kolları ve katılımcıların gözünden Kayseri CHP gençlik kolları

Gençlik kollarına parti tüzüğünden ayrı ve kendine özgü bir düzenleme getiren siyasal partilerden biri olan CHP, gençlik kolları yönetmeliğinde detaylı bir yol izlemiştir. İl, ilçe gençlik kollarının organlarının oluşumundan kongrelere, iş bölümünden gençlik kolları kurultayına kadar pek çok konuya değinilmiştir. Ayrıca yönetmelikte göze çarpan iki unsur bulunmaktadır. Bunlardan biri gençlik adına çalışan üniversiteler, gençlik örgütleri ve diğer pek çok kesimi bir araya getiren Gençlik Politikaları Danışma Toplantıları; diğeri de her kademedeki seçimlerde kadınlara yönelik %33 gibi bir cinsiyet kotasına yer verilmesidir (CHP [Cumhuriyet Halk Partisi] Gençlik Kolları Yönetmeliği, 2014).

CHP Gençlik Kolları Kayseri il yönetimi, 21 kişiden oluşmakla birlikte; halkçı lise, üniversite ve kadın komisyonlarının katılımıyla gençlik siyaseti yürütülmektedir (C2); Kayseri genelinde 2800 üyesi bulunmaktadır (C1). Üyelerin en az lise mezunu, birçoğunun ise lisans mezunu olduğu, %30'unun kadın %70'inin ise erkeklerden oluştuğu bilgisi paylaşılmıştır (C1). Kadın bir katılımcının '*... görevimi cinsiyet sınırları içerisinde değil, ideolojik hattımız üzerinden yürütüyorum ve yürütüyoruz...*' şeklindeki ifadeleri ise partinin ve

⁸Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı hakkında detaylı bilgi için bkz.; <https://www.ulkuocaklari.org.tr/pages/i/hakkimizda>.

⁹ Ülkü Ocaklarının benzer fonksiyonlarla ele alındığı bir diğer saha çalışması için bkz.; Erdoğan, 2009, s. 87.

siyasal-toplumsal yaklaşımının öncelikli olarak göz önünde bulundurulması şeklinde yorumlanabilir.

Katılımcıların ifadesiyle gençlik kolları, partinin öz gücü ve lokomotif olarak ifade edilmiş; aralarındaki koordineli ve dinamik yapıya vurgu yapılmış (C1, C2); ancak yönetim kadrolarında gençlere yer verilmemesi noktasında da eleştirilmiştir (C1).

CHP temsilcilerinin 1 yıllık bir deneme sürecinin ardından yönetimde yer alabildiklerini vurgulamaları, iç işleyişte deneyim kazanımına verilen önemi göstermektedir. Bireysel katılıma duyulan ihtiyaçla ilgili verilen yanıt (C2) ise en azından bazı gençlerde katılımın yalnızca yerel düzeyde değil, ulusal düzeyde ve gelecek açısından taşıdığı önemin farkında olduklarını ortaya koyması bakımından ilginçtir: *“Ülkenin geleceğini şekillendirmekte söz sahibi olmak isteyen gençler siyasette aktif rol alma eğilimi gösteriyorlar. Etkinlik ve faaliyetlere, eylem ve çalışmalara aktif olarak katılan gençlerin yanı sıra çalışmak durumunda kalan, eğitim durumundan dolayı ve siyasete karşı toplumun baskısı sebebiyle aktif olamayan ama gönül bağı ve oy verme eğilimiyle yine siyasette pasif olmanın dışına çıkan genç ulaşabiliyor, onlarla siyaset yapıyoruz. ... Partimizin gençlerden en büyük beklentisi de cumhuriyete sahip çıkarak Atatürk'ün ideolojisini ve partimizi topluma ve siyasi rakiplerimize karşı kabul ettirmektir.”*

Tüm katılımcılar genelinde gençlik kollarından beklentilerin sorulduğu soru, bu yapılanma içerisinde yer alan gençlerden biri olarak bireysel değerlendirmelerden ziyade üyesi oldukları gençlik örgütünün gençlerden beklentileri şeklinde ele alınmıştır. Bu nedenle ilgili konuda çalışma amacına yönelik tatmin edici yanıtlar alınamamıştır.

4.3.4. İYİ Parti Gençlik Kolları ve katılımcıların gözünden Kayseri İYİ parti gençlik kolları

İYİ Gençlik kısa adıyla, parti tüzüğünden ayrı bir düzenlemeye yer veren siyasal partilerden biri de İYİ Parti'dir. İlgili yönetmelik, 18-30 yaş arasındaki her genç üyesinin gençlik kollarının doğal üyesi olduğunu ifade etmektedir. Temel ilkelerin, görevlerin, teşkilat oluşumu ve organların ele alındığı yönetmelikte -CHP'deki uygulamaya benzer şekilde- il ve ilçe teşkilatlanmalarında kadın katılımına yönelik %25 cinsiyet kotasına yer verilmesi, Gençlik Politikaları Başkanlığı oluşturulması ve özellikle genç gönüllü kazanımını önceleyen kapı siyasetini ortaya koyması, ayrıca resmi parti üyeliği olmadan da parti adına faaliyet gösterebilecek genç gönüllülere ulaşılmasına vurgu yapması gibi pek çok açıdan İYİ Parti örneği, belge analizine tabi tutulan diğer tüzük ve yönetmelikler arasında en detaylı katılım aracı ve bu aracın ayrıntılı bir düzenlemesi olarak karşımıza çıkmaktadır (İYİ Parti Gençlik Kolları

Yönetmeliği, 2018).

İYİ Parti, diğer siyasal partilere kıyasla daha yakın tarihli bir oluşum olmasına rağmen gençlik kolları örgütlenmesinin hızlı ve aktif bir şekilde uygulamaya yansıtıldığı bir partidir. Gençlik kolları temsilcileri ile yapılan görüşmelerde de gençlik kolları, siyasal partilerin yapı taşları ve aktif siyasete katılımında önemli bir basamak olarak ele alınmış; siyasal parti-gençlik kolları arasındaki ilişkilerin daha da güçlendirilmesi (İ1, İ2) ve ayrıca gençlerin siyasete küstürülmemesi, gelmek istedikleri konumlara yönelik desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (İ2). Öte yandan Kayseri İyi Gençlik'in 1 il başkan, 7 divan üyesi, 60 yönetim kurulu üyesi ve 185 normal üyeden oluştuğu; ilçelerle birlikte ise toplam 400 kişiden oluştuğu ifade edilmiştir (İ1). Bu bağlamda yerel düzeyde İYİ Parti'yi temsilen görüşülen katılımcıların tümü, partiye üye olmadan da gönüllü bir katılımın mümkün olduğunu, dolayısıyla gençlerin partiye ilgi duymasını sağlamak için dışa dönük ve özel bir politika izlediklerini belirtmiştir. Gençlik kollarından beklentilerine dair verilen cevaplardan biri (İ1), gençlerin siyasete katılım konusundaki çekinceli tutumuna dair ipucu vermesi bakımından önemlidir: *“Gençlik kollarından seçim dönemlerinde broşür dağıtmak, afiş asmak beklenmektedir ama bu çok yanlış bir algıdır. Biz bu kanyı, Kayseri özelinde yendik. Gençlik kollarını böyle ayak işleri ile görevlendirmek yerine, ana kademeye birlikte aynı işleri yapmaktayız. Gençlerimizden sadece yeni nesilden daha çok arkadaşını, akranını etkilemesini beklemekteyiz.”*

Bir diğer katılımcı ise beklentilerden ziyade gönülden bağlılığa vurgu yaparak şunları ifade etmiştir (İ2): *“Herkesin beklentisi farklıdır. Tanınmak, çevre edinmek, mevcut konumunun üst konumlara taşınması, eğlenmek, siyaset öğrenmek bunun gibi birçok amaç uğruna siyasi partilerin gençlik kollarına gelen gençler vardır. Bu kişiler beklenti içerisinde oldukları için beklentileri gerçekleşmezse fikir değiştirebilmektedir. Asıl amacımız, partiye gönül veren kişilerin partimizin iyi yerlere gelebilmesi için çalışmalar sergilemesidir. Beklenti içerisinde olarak değil, gönülden bağlı olarak emek vermek önemlidir.”*

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

21. yüzyılın en büyük tartışma konularından biri olan katılım olgusu, siyasal katılım biçimine ilişkin farklı alternatifler üzerinden yol almaya devam etmektedir. Toplumun siyasete olan ilgisinin kesintiye uğradığı, siyasete yabancılaştığı ve giderek ilgisizleştiği yönündeki eleştiriler bir bakıma haklı olmakla birlikte; gençler açısından bakıldığında konunun ilgisizlikten ziyade siyasal oluşumların içerisinde yer almaya çekinmeleri doğrultusunda ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır.

Türkiye’de 1980 yılına kadar siyasetle ilgili, politik bir genç nesil

gözlemlenirken askeri darbe dönemi ve ardından 1982 Anayasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra apolitik bir genç nesil oluştu(ruldu)ğu kanısı hakimdir. Çalışmada gençlerin siyasete ilgisi ve siyasete katılması, siyasal katılım alanlarından biri olan gençlik kolları çerçevesinde değerlendirildiğinde ise yerelde farklı yaklaşımlarla karşılaşılmıştır. Görüşmelerde elde edilen bilgiler ışığında gençlerin birçoğunun siyasetle yeniden ilgilenmeye başladığı ancak bir kısmının da günümüzde dahi siyasete ve dolayısıyla siyasi partilerin gençlik kollarına karşı çekimserlik gösterdiği gözlemlenmiştir. Buna bir alternatif olarak gençlerin fiziken ve resmi olarak içinde yer almasalar da sosyal medya üzerinden siyasete ve katılıma dair değerlendirmelerde bulunmaları ya da bu tür platformlarda görüşlerini belirtmeye yönelmeleri çalışmanın giriş bölümünde atıf yapılan alan çalışmalarından yola çıkarak sorulan araştırma sorusunu destekler niteliktedir.

Kayseri açısından şehrin bu yönde giderek olumlu bir imaj çizmesi, ancak gençlerin sahip oldukları ideolojileri ve siyasi yönelimleri doğrultusunda siyasal katılım gösterme amacıyla gençlik kollarına üye olması dışında bir kısmının da iş kaygısı nedeniyle çevre edinmek amacıyla bu yola başvurmasında yereli temsilen farklı bir profil ortaya çıkmıştır. Bu durum, Kayseri kent kimliğinin temkinli bir siyasal kültür anlayışına sahip olması ve günlük hayatın ihtiyaçları ve beklentileri doğrultusunda bir siyasi yaklaşım geliştirilmesi ile ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde pragmatik bir çerçevede açıklanabilecek bu yaklaşımın gençler arasında giderek yaygınlaştığı, katılımcı gözlem aracılığıyla da tespit edilmiştir.

Gençlik kollarında yer alan kadınların değerlendirmelerine göre erkeklere oranla aktif siyasete daha az katıldıkları, daha az söz sahibi oldukları görülmüştür. Genel kanı olarak kadın ve erkeklerin üye olmada ve görev almada eşit düzeyde olduğu gerek görüşmelerde gerek hukuki düzenlemelerde dile getirilmekle birlikte bunun tam anlamıyla uygulanamadığı görülmektedir. Kayseri özelinde bu konu, çalışma kapsamı dışında yer aldığı için detaylıca incelenmemiştir ancak görüşmelerden elde edilen çıkarımlar doğrultusunda bu durumun sebebi olarak siyasal kültüre ait geleneksel yapı gösterilebilir. Toplumun geçmişten gelen siyasal tutumlarının günümüzde yeni nesil üzerinde de etkili olduğu bir kez daha gözlemlenmiştir.

Diğer yandan gençlik kolları ve siyasal partiler arasındaki ilişkiler, bazı siyasal partilerde güçlüyken bazılarında ise merkezden kopuk, zayıf bağlar nedeniyle güçsüz durumdadır. Gençlik kollarının oluşumu açısından CHP gençlik kolunun hem parti kuruluş tarihi hem de örgütlenme bakımından diğer partilerden daha eski olduğu anlaşılmaktadır. Tüm partiler özelinde kesin üye sayılarına ilişkin net bir bilgiye ulaşılamamış olsa da Kayseri ölçeğinde ele alınan

dört siyasal partiden özellikle AK Parti'nin, hatırı sayılır üye sayısına sahip olduğu ifade edilmiştir. Dolayısıyla her bir gençlik kolunun kendine özgü koşulları ve farklı dinamik yapıları olduğu görülmektedir. Farklı amaçlarla da olsa gençlik kollarına üye olan ve aktif ya da pasif olarak bu kollarda yer alan gençlerin ilerleyen dönemde siyaset ve siyasal katılıma dair kentten etki gücünü arttıracığı düşünülmektedir.

Yerelde siyasete katılım konusunda önemli bir adım atmış olan bu gençlerin, gençlik kolları bünyesinde ya da sosyal çevrelerinde gözlemledikleri diğer gençler hakkındaki görüşlerini özetlemek gerekirse;

- Gençlerin siyasete ilgisiz olmalarından ziyade siyasete dair herhangi bir kurum ya da kuruluş içerisinde yer almaktan çekindikleri,
- Siyasal katılım konusunda yetersiz ya da sınırlı bilgiye sahip oldukları,
- Bu nedenle de özellikle aktif olarak siyasetin içerisinde yer almayı tercih etmeyebilecekleri,
- Yine bilgi eksikliğinden kaynaklı olarak aktif siyasete dair bu tür oluşumlara uzak baktıkları,
- Bir şekilde katılım gösterenlerin de çoğunlukla ileriye yönelik iş bulma, çevre edinme gibi amaçlar doğrultusunda hareket ettikleri söylenebilir.

Kayseri'de siyasal katılım gerekçeleri ve deneyimleri konusundaki benzer tutum ve davranışların, herhangi bir siyasal partiyi ayırt etmeksizin tüm gençleri kapsayacak şekilde genelleştirilmesi katılımcı değerlendirmeleri doğrultusunda mümkün görünmekle birlikte, çalışma böyle bir amaçla yola çıkmamıştır. Kayseri kent kimliğinin kendine has yapısının ve geleneksel özelliklerinin göz ardı edilmemesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda yerelde siyasal katılım olgusunun, gençlerin doğup büyüdüğü ve etkileşim içerisinde oldukları şehrin kültürel yapısı ve potansiyeli ile ilişkilendirilerek irdelenmesi ilerleyen çalışmalar için öneri olarak sunulabilir.

6. ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

7. MADDİ DESTEK

Çalışma, 1919B011803050 numaralı proje kapsamında TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

8. YAZAR KATKILARI

DM, HK: Fikir;
DM: Tasarım;
DM: Denetleme;
DM, HK: Kaynakların toplanması ve/veya işlenmesi;
DM: Analiz ve/veya yorum;
DM, HK: Literatür taraması;
DM: Yazıyı yazan;
DM: Eleştirel inceleme

9. ETİK KURUL BEYANI VE FİKRİ MÜLKİYET TELİF HAKLARI

Çalışmada etik kurul ilkelerine uyulmuştur ve fikri mülkiyet ve telif hakları ilkesine uygun olarak gerekli izinler alınmıştır.

10. KAYNAKÇA

- Akman, K. (2021). Türkiye’de gençlik ve siyaset: Gelecek için nasıl bir katılım?. *Türkiye Siyaset Bilimi Dergisi*, 4(1), 157-181.
- Akmehmet Şekerler, S. (2015). Derinlemesine görüşme. F. N. Seggie ve Y. Bayburt (Ed.), *Nitel araştırma yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımları* içinde (ss. 186-201). Anı Yayıncılık.
- Altın, E., & Kasımoğlu, M. (2018). Gençlerin siyasal katılımı: Şırnak örneği. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 6(14), 111-134.
- Anbarlı Bozatay, Ş., & Güler, Y. (2017). Siyasal kültür ve siyasal simge/sembol ilişkisi: Çanakkale merkez ilçe siyasal partiler kolları örneği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(11), 24-45.
- Barnes, S. H., & Kaase, M. (1979). *Political action: Mass participation in five Western democracies*. Beverley Hills And London: Sage Publications.
- Benedicto, J. (2008). Young people and politics: Disconnected, sceptical, an alternative, or all of it at the same time?, J. Benedicto ve A. Lopez Blasco (Ed.) Young people and political participation: European Research. *Young People’s Studies Magazine*, 81, 13-27.
- Birleşmiş Milletler (BM). (2013). Youth, political participation and decision-making. 12 Mart 2022 tarihinde <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-political-participation.pdf> adresinden erişildi.
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (2015). Enhancing youth political participation throughout the electoral cycle. 12 Mart 2022 tarihinde https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/publications/ENG_UN-Youth_Guide-LR.pdf adresinden erişildi.
- Bozan, A. (2013). Politikleşme ve siyasal katılımı etkileyen faktörler: Adalet ve kalkınma partisi gençlik kolları örneği. *Alternatif Politika*, 5(2), 153-173.

- Caymaz, B. (2015). Mücadele alanı olarak parti gençlik kolları AK parti gençlik kolları ve ülkü ocaklarında 'gençlik'. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 22, 31-62.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni* (Çev. M. Bütün & S. B. Demir, 3.b.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çam, A. (2018). *Gençlik politik mi, apolitik mi? Siyasetin değişen doğası: Üniversite gençliğinin siyaset algısı ve siyasal katılımı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.
- Çetin, H. (2012). Siyaset bilimi. Y. Tekin (Ed.), *Kamu Yönetimi içinde* (ss.797-946). Orion Kitabevi.
- Daver, B. (1968). *Siyaset bilimine giriş*. Ankara Üniversitesi SBF Yayınları.
- Demirci, A. (2003). Tek parti döneminde siyaset-gençlik ilişkilerine bir örnek: gençlik teşkilatı tasarıları. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 58(2), 55-77.
- Doğanay, A., Çuhadar, A., & Sarı, M. (2007). Öğretmen adaylarının siyasal katılımçılık düzeylerine çeşitli etmenlerin etkisinin demokratik vatandaşlık eğitimi bağlamında incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 213-246.
- Erdoğan, E. (2003). *Türk gençliği ve siyasal katılım: 1999-2003*. Toplumsal Katılım ve Gelişim Vakfı. İstanbul.
- Erdoğan, E. (2009). Olasılıksızlığın kuramını aramak: Türk gençliği ve siyasal partilere katılım. C. Boyraz (Ed.), *Gençler tartışıyor: Siyasete katılım, sorunlar ve çözüm önerileri içinde* (ss. 67-94). TÜSES.
- European Youth Forum (2018). *Youth & political parties: Toolkit for friendly politics in Europe*. J. Wisley (Ed.). 12 Mart 2022 tarihinde <https://tools.youthforum.org/policy-library/wp-content/uploads/2021/04/Toolkit-Youth-and-Political-Parties-w-Key-Recommendations.pdf> adresinden erişildi.
- Gökçe, A. (2013). Siyasi partilerde parti içi demokrasi ve disiplin algısı: Türkiye. *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 5(9), 65-79.
- Gül H., Kiriş H. M., Negiz N., & Gökdayı İ. (2014). *Türkiye'de yerel yönetimler ve yerel siyaset* (1.b.). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Higgs, G., Berry, R., Kidner D., & Langford, M. (2008). Using IT approaches to promote public participation in renewable energy planning: Prospects and challenges. *Land Use Policy*, 25(4), 596-607.
- Involve (2005). İnsanlar ve katılım. Çev. Emre Demir. 4 Nisan 2022 tarihinde http://www.sp.gov.tr/upload/Sayfa/47/files/Insanlar_ve_katirim_web.pdf adresinden erişildi.
- Kapani, M. (1999). *Politika bilimine giriş* (9.b.). Bilgi Kitabevi.
- Karaarslan, F. (2017). Kayseri'de siyaset kültürü: Muhafazakarlaşma, protestanlaşma ve siyasal oportünizm kışkırtıcılığı Kayseri. F. Karaarslan, F. & Dereli, M. D. (Ed.), *Bir şehrin kültürel hafızası: Kayseri'de sosyokültürel hayat içinde* (ss. 55-66). Büyüyen Ay Şehir Kitapları.

- Kaya, A. (2010). *Türk Siyasi Tarihinde CHP'nin Gençlik Kolları*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Kızıltepe, Z. (2015). İçerik analizi. F. N. Seggie & Y. Bayyurt (Ed.), *Nitel araştırma: Yöntem, teknik, analiz ve yaklaşımlar* içinde (ss. 253-266). Anı Yayıncılık.
- KONDA (2014). Türkiye’de gençlerin katılımı. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları 457. 12 Mart 2022 tarihinde <https://stk.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/02/01/turkiyedegenclerinkatilimi.pdf> adresinden erişildi.
- Kömürcü, D. (2014). Partili olmak: Cumhuriyet halk partisinde genç üyelerin siyasal toplumsallaşma süreçleri. *Alternatif Politika*, 6(2), 277-299.
- Lüküslü, D. (2007). Gençlerin siyaset algıları ve deneyimleri: Yeni bir siyaset modeli üzerine düşünmek. C. Boyraz (Ed.), *Gençler tartışıyor: Siyasete katılım, sorunlar ve çözüm önerileri* içinde (ss. 187-212). TÜSES.
- Milbrath, L. W. (1965). *Political participation: How and why do people get involved in politics?* Rand McNally. Chicago.
- Neyzi, L. (2011). Türkiye’de kamusal söylemde gençlik kurgusunun değişimi. A. Telli Aydemir (Ed.) *Katılımın e-hali: Gençlerin sanal alemi* içinde (ss.25-47). İstanbul: Alternatif Bilişim.
- Okur, F., & Çakıcı, A. B. (2007). Küreselleşme sürecinde yerelleşme ve yerel demokrasi. *Akademik Bakış*, 11, 1-12.
- Özbudun, E. (1979). *Siyasal partiler*. Ankara: AÜHF Yayınları.
- Sezdirmez, A. (2008). *Türk gençliğinin gelecek tasavvuru ve siyasete bakışı*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sputnik (13.08.2020). *Cumhurbaşkanı Erdoğan: Ailenin temelinde dinamik koymayan hiçbir düzenleme meşru değildir*. 12 Mart 2022 tarihinde <https://tr.sputniknews.com/20200813/erdogan-ulkemizin-gelecegi-konusunda-ak-partiden-baska-proje-sahibi-siyasi-bir-yapi-bulunmuyor-1042649634.html> adresinden erişildi.
- Şaylan, G. (1998). *Demokrasi ve demokrasi düşüncesinin gelişmesi*. TODAİE Yayınları.
- Şener, G., Yücel, H., & Yedikardeş, U. (2018). *Siyasi parti üyesi gençlerin sosyal medya kullanımı araştırması*. Ankara: TÜSES.
- Tanyaş, B. (2015). *Gençler ve politik katılım: Gezi parkı eylemlerinde apolitik nesil*. *Eleştirel Psikoloji Bülteni*, 6, 25-50.
- Tok, T. N. (2012). Türkiye’deki siyasal partilerin eğitim söylemleri ve siyasaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 273-312.
- Turan, E. (2016). Siyasal katılma. O. Gökçe (Ed.), *Siyaset sosyolojisi* içinde (ss.197-208). Çizgi Kitabevi.
- Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfı. 20 Aralık 2021 tarihinde <https://www.ulkuoacaklari.org.tr/pages/i/hakimizda> adresinden erişildi.
- Yatkın, A. (2002). Türkiye’de demokratikleşme ve yerel yönetimler. *Yerel Yönetim ve Denetim Dergisi*, 7(6), 3-12.

- Yerlikaya Şaşmaz, O. (2015). *Türkiye’de siyasi partilerin gençlik kollarında ve bağlı yan kuruluşlarında faaliyet gösteren gençlerin siyasi katılımlarına ilişkin algıları*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, V., & Bahçeci, D. (2014). *Gençlerin siyasi katılımı*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Şebeke Gençlerin Katılımı Projesi Kitapları.
- Yüksek Seçim Kurulu (YSK) (2018). Kesin seçim sonuçları. 20 Aralık 2021 tarihinde <https://ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/24Haziran2018/KesinSecimSonuclari/Kayseri.pdf>. Çevrim içi 20.12.2021.
- Yüksek Seçim Kurulu (YSK) (2019). Kesin seçim sonuçları. 20 Aralık 2021 tarihinde <https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/2019MahalliIdareler/KesinSecimSonuclari/2019Mahalli-Liste-3.pdf> adresinden erişildi.

İlgili mevzuatlar:

- AK Parti Tüzük (2019). 20 Aralık 2021 tarihinde <https://www.AKParti.org.tr/media/279929/cep-boy.pdf>, adresinden erişildi.
- CHP Gençlik Kolları Yönetmeliği (2014). 20 Aralık 2021 tarihinde <https://chp.azureedge.net/1ff0b84f74634e138061ffe2d525e8fc.PDF> adresinden erişildi.
- İYİ Parti Gençlik Kolları Yönetmeliği (2018). 20 Aralık 2021 tarihinde <https://iyigenclik.org.tr/1%CC%87YI%CC%87-Parti-Genc%CC%A7lik-Kollari-Yo%CC%88netmelig%CC%86i.pdf> adresinden erişildi.
- MHP Tüzük (2009). 20 Aralık 2021 tarihinde https://www.mhp.org.tr/usr_img/mhp2007/kitaplar/mhp_Parti_tuzugu_2009_opt.pdf adresinden erişildi.